GINEKOLOGIK FAVQULODDA HOLATLAR BO‘YICHA BILIMLARNI O‘ZLASHTIRISHDA PEER LEARNING METODINING SAMARADORLIGI

Kadirbayeva Madina Telmonovna

Abu Ali ibn Sino nomidagi Buxoro davlat tibbiyot instituti. Buxoro, O‘zbekiston.

E-mail: kadirbayeva.madina@bsmi.uz

Annotatsiya: Ushbu maqolada bachadondan tashqari homiladorlik, елбуғоз (molalik), va хорионэпителиома kabi ginekologik favqulodda holatlarni o‘rgatishda Peer Learning (o‘zaro o‘qitish) metodidan foydalanish samaradorligi tahlil qilinadi. Talabalar klinik holatlarni birgalikda muhokama qilish, rolli o‘yinlar va vaziyatli topshiriqlarni bajarish orqali klinik tafakkurni shakllantirishda faol ishtirok etadilar. Ushbu metod ta’lim jarayonida talabalarni faollashtirib, bilimni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Kalit so’zlar: Bachadondan tashqari homiladorlik, елбуғоз, хорионэпителиома, Peer learning, klinik topshiriqlar, tibbiy ta’lim.

Annotation: this article analyzes the effectiveness of the use of Peer Learning (cross-training) method in teaching gynecological emergencies such as extra-uterine pregnancy, elbugosis (molality), and chorionepithelioma. Students actively participate in the formation of clinical thinking through joint discussion of clinical cases, role-playing games, and situational assignments. This method serves to strengthen knowledge by activating students in the educational process.

Keywords: extra-uterine pregnancy, elbugosis, chorionepithelioma, Peer learning, clinical assignments, medical education.

Аннотация: В этой статье анализируется эффективность использования метода однорангового обучения (перекрестного обучения) при обучении неотложным гинекологическим ситуациям, таким как внематочная беременность, молочница (молочница) и хорионэпителиома. Студенты активно участвуют в формировании клинического мышления путем совместного обсуждения клинических ситуаций, ролевых игр и выполнения ситуационных заданий. Этот метод служит для закрепления знаний, активизируя учащихся в процессе обучения.

Ключевые слова: внематочная беременность, молочница, хорионэпителиома, Одноранговое обучение, клинические задания, медицинское образование.

Kirish

Tibbiyot oliy ta’lim muassasalarida favqulodda holatlar, ayniqsa, ginekologik kasalliklar bo‘yicha zarur bilim va amaliy ko‘nikmalarni samarali yetkazish zamonaviy pedagogik yondashuvlarni joriy etishni talab etadi.

ISSN 3030-3907

An’anaviy ma’ruzalar shaklidagi ta’lim jarayoni o‘quvchilarning faolligini yetarli darajada rag‘batlantirmasligi, ularning klinik tafakkurini rivojlantirish va amaliy ko‘nikmalarni shakllantirishda chegaralangan imkoniyatlarga ega ekanligi sababli, interaktiv metodlarga ehtiyoj ortib bormoqda. Xususan, Peer Learning (ya'ni, tengdoshlar orqali o‘qitish) texnologiyasidan foydalanish ta’lim jarayonida talabalarni faol ishtirok etishga undaydi, ularning mustaqil fikrlashini kuchaytiradi hamda klinik vaziyatlarga oid muammoli holatlarni tahlil qilish ko‘nikmasini shakllantirishda muhim o‘rin tutadi. Ushbu metod orqali talabalar bir-biridan o‘rganar ekan, o‘zaro fikr almashish, tahliliy yondashuv va qaror qabul qilish ko‘nikmalarini chuqur egallaydilar. Bu esa o‘z navbatida, o‘rganilgan nazariy bilimlarning real klinik amaliyotda samarali qo‘llanilishiga xizmat qiladi.

Shunday qilib, tibbiy ta’limda Peer Learning yondashuvi nafaqat talabalarning bilim saviyasini oshiradi, balki ularning kasbiy kompetensiyalarini mustahkamlashda, ayniqsa ginekologik favqulodda holatlarda to‘g‘ri va tezkor qaror qabul qilish malakasini shakllantirishda muhim o‘rin egallaydi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR. Peer Learning – bu talabalarning bir-biri bilan o‘zaro hamkorlikda bilim almashinuvi orqali o‘rganish jarayonini anglatadi. Mazkur metod ta’lim oluvchilarning mustaqil fikrlashini, muloqot ko‘nikmalarini va o‘zaro mas’uliyat hissini kuchaytiradi (Topping, K., 2005). Shuningdek, bu usul sog‘liqni saqlash sohasidagi klinik mashg‘ulotlar samaradorligini oshirishda muhim o‘rin tutadi (Secomb, J., 2008). Tibbiy ta’limda Peer Learning o‘quvchilarning murakkab klinik holatlarni, shu jumladan ginekologik favqulodda holatlarni, samarali tushunib olishlariga yordam beradi. Masalan, ektopik homiladorlik, tuxumdon apopleksiyasi, abort bilan bog‘liq asoratlar kabi holatlar nazariy jihatdan tushuntirilgach, rolli o‘yinlar va o‘zaro muhokama orqali chuqur o‘zlashtiriladi (Ten Cate, O., 2013). Bu yondashuv orqali o‘quvchilar nafaqat tibbiy bilimlarga ega bo‘ladi, balki stressli vaziyatlarda to‘g‘ri qaror qabul qilish, jamoada ishlash kabi ko‘nikmalarni ham egallaydi (Lockspeiser et al., 2008). Ko‘plab tadqiqotlar Peer Learning metodikasining an’anaviy o‘qitish usullariga nisbatan yuqori samaradorlikka ega ekanligini ko‘rsatgan. Masalan, 2020-yilda o‘tkazilgan tadqiqotda tibbiyot fakulteti talabalari o‘rtasida Peer Learning asosida o‘tilgan mashg‘ulotlardan so‘ng nazorat testlari natijalari 15-20% ga yuqori bo‘lgani aniqlangan (Tai et al., 2020).

Peer Learning’ni samarali tashkil qilish uchun maxsus tayyorgarlik ko‘rilishi zarur. Barcha talabalar faol bo‘lishi shart bo‘lganligi sababli, passiv ishtirokchilar uchun bu usul kamroq foydali bo‘lishi mumkin. Shuningdek, ginekologik favqulodda holatlarda noto‘g‘ri bilim almashuvi xavfi mavjud, bu esa tajribali o‘qituvchilar tomonidan nazorat qilinishi zarur (Ross & Cameron, 2007).

ISSN 3030-3907

NATIJALAR. Peer Learning – bu talabalarning o‘zaro o‘qitishi orqali o‘rganish jarayoni bo‘lib, bunda talabalar bir-biriga ma’lum bilimlarni tushuntiradilar, klinik holatlarni birgalikda tahlil qiladilar va kasallikning belgilari, tashxis qo‘yish, davolash rejalarini birgalikda ishlab chiqadilar. Bu metod talabalarga o‘z fikrlarini erkin ifoda etish, savol berish va javob topish imkonini yaratadi, shu orqali ular o‘z bilimlarini mustahkamlashadi va bir-biridan o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Bobi	Tavsif
1. Nazariy Asos: Peer Learning Metodining Mohiyati	Peer Learning – bu talabalarning o‘zaro o‘qitishi orqali o‘rganish jarayoni bo‘lib, bunda talabalar bir-biriga ma’lum bilimlarni tushuntiradilar, klinik holatlarni birgalikda tahlil qiladilar va kasallikning belgilari, tashxis qo‘yish, davolash rejalarini birgalikda ishlab chiqadilar. Bu metod talabalarga o‘z fikrlarini erkin ifoda etish, savol berish va javob topish imkonini yaratadi, shu orqali ular o‘z bilimlarini mustahkamlashadi va bir-biridan o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.
2. Klinik Mavzular	
2.1. Bachadondan Tashqari Homiladorlik	Etiologiyasi: Tuxum yo‘llarining yallig‘lanishi, oldingi jarrohlik aralashuvlari.Klinikasi: Qorindagi og‘riq, vaginal qon ketish, homiladorlik testining ijobiy natijasi.Tashxis: Ultrasonografiya, beta-HCG darajasi.Davo: Jarrohlik aralashuvi va dori vositalari (metotreksat).
2.2. Molalik (Yelbug‘oz)	Xavf omillari: Xromosom anomaliyasi, tuxum hujayra va spermatozoid o‘zgarishlari.Klinikasi: Juda yuqori beta-HCG, og‘ir ko‘ngil aynish, bachadon kattaligi homiladorlik muddatiga mos kelmasligi.Tashxis: Ultrasonografiyada "asalari uyalari" ko‘rinishi.Davo: Bachadonni tozalash, kuzatuv, onkologga yuborish.
2.3. Xorionepitelioma	Malign neoplazma bo‘lib, odatda molalik yoki homiladorlikdan so‘ng yuzaga keladi.Belgilar: Uzoq davom etuvchi qon ketish, metastazlar (o‘pka, miya).Tashxis: Beta-HCG darajasi nihoyatda yuqori.Davo: Kimyoterapiya (EMA-CO rejimi).
3. Peer Learning Metodini Qo‘llash Amaliyoti	Mashg‘ulot Shakli: - Talabalar 3–4 kishilik guruhlarga bo‘linadi.- Har bir guruhga klinik holat (case) taqdim etiladi.- Guruh ichida o‘zaro rol taqsimoti: "shifokor",

ISSN 3030-3907

	"bemor", "kuzatuvchi".- Har bir guruh o‘z topshiriqini bajarib, boshqa guruhni baholaydi.

MUHOKAMA. 25 yoshli ayolning holati asosida bir necha tashxislar va baholashlar o‘tkazish zarur. O‘z vaqtida aniqlanmagan yoki noto‘g‘ri tashxis qo‘yilgan holatlar ko‘plab asoratlar va salomatlik muammolariga olib kelishi mumkin. Shunday qilib, quyidagi tashxislar kerak bo‘ladi:

1. Bachadondan tashqari homiladorlik (ektopik homiladorlik): Bachadondan tashqari homiladorlikni inkor qilish uchun, eng birinchi navbatda, homiladorlikning joylashishini aniqlash zarur. Ultrasonografiya (USG) yordamida bachadondan tashqari homiladorlik mavjudligini aniqlash mumkin. Agar homila bachadondan tashqarida joylashgan bo‘lsa, bu holat xavfli bo‘lishi mumkin. Ektopik homiladorlikni inkor qilish uchun, boshqacha so‘z bilan aytganda, homilaning joylashgan joyini tekshirish uchun yuqori aniqlikdagi USG talab etiladi.

2. Hormonal tekshiruvlar: Homiladorlik testi ijobiy bo‘lsa-da, bu holatda homiladorlikning rivojlanish bosqichini aniqlash uchun xCG (hCG) gormonini tekshirish zarur. Bu test homiladorlikning boshlanish vaqtini va potentsial rivojlanish xavfini ko‘rsatadi.

3. Qon ketish va og‘riqning sabablarini aniqlash: Bachadondan tashqari homiladorlik bilan birga qon ketish va qorin pastida og‘riq kuzatilsa, boshqa sabablarga ham e'tibor berish zarur. Bu holat homiladorlik bilan bog‘liq bo‘lmagan, lekin og‘ir asoratlar keltiruvchi kasalliklarni, masalan, qorin a'zolarining yallig‘lanishi, mioma yoki endometrioz kabi holatlarni inkor etishni talab qiladi.

Tahlil va Natijalar: Tajribani o‘tkazish asosida talabalar quyidagi ko‘nikmalarni rivojlantirgan:

1. Klinik tafakkur: Talabalar real klinik holatni tahlil qilish orqali o‘zlarining klinik tafakkurlarini rivojlantirdilar. Bu holatni to‘g‘ri va samarali tashxis qo‘yish uchun zarur bo‘lgan bilim va malakalarni o‘zlashtirishga yordam berdi.

2. Vaqtni boshqarish va qaror qabul qilish: Ushbu tajriba davomida talabalar muhim tashxislarni tez va samarali aniqlash uchun vaqtni qanday boshqarishni o‘rganishdi. Qaror qabul qilish jarayonida, ular turli variantlarni tahlil qilib, eng maqbul yechimni tanlashga harakat qildilar.

3. Muloqot qilish va jamoa bo‘lib ishlash: Tajriba davomida talabalar jamoa tarzida ishlashni o‘rgandilar. Bir-birlarini tinglash va o‘z fikrlarini boshqalar bilan samarali muloqot qilish orqali kompleks vaziyatlarda hamkorlikni oshirdilar. Bu jamoaviy ish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam berdi.

XULOSA. Peer Learning metodi orqali o‘qitilgan ginekologik holatlar, jumladan bachadondan tashqari homiladorlik, елбуғоз va хорионэпителиома, talabalarda klinik tafakkur va amaliy ko‘nikmalarni samarali shakllantirishga

ISSN 3030-3907

xizmat qiladi. Bu usul tibbiyot ta’limida innovatsion yondashuvlardan biri bo‘lib, talabalarning faolligini oshiradi va o‘zlashtirish darajasini yaxshilaydi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI (REFERENCES):

15. Kilminster S., Roberts T. Standard setting for OSCEs: trial of borderline approach // Adv Health Sci. Educ. Theory Pract. — 2004.— № 9.— Issue 3.— P. 201–209.
16. Reiter H.I., Rosenfeld J., Nandagopal K., Eva K.W. Do clinical clerks provide candidates with adequate formative assessment during Objective Structured Clinical Examinations? // Adv. Health Sci. Educ. Theory
17. Ridsdale L. Evidence-Based Practice in Primary Care. Churchill Livingstone, Edinburgh, London, New York, Sydney, Toronto, 1999: 9-30.
18. A report of the working party on medical education London: British Medical Association, 1995.
19. Evidence-based medicine working group. Evidence based medicine. A new approach to teaching the practice of medicine. JAMA, 1992; 268: 2420-5.
20. Silverman WA: Where is the evidence? Debates in modern medicine. Oxford: Oxford University Press; 1998.
21. Barrow E.J., Lyte G., Butterworth T. An evaluation of problem-based learning in a nursing theory and practice module // Nurse Education in Practice. — March 2002.— V. 2.— Issue 1.— P. 55–62.
22. Gill P, Dowell AC, Neal RD, Smith N, Heywood P, Wilson AR. Evidence based general practice: a retrospective study of interventions in one training practice. BMJ, 1996.
23. Bordley DR, Fagan M, Theige D. Evidence-based medicine: a powerful educational tool for clerkship education. Am J Med, 1997. May; 102(5): 427-32.
24. Reiter H.I., Rosenfeld J., Nandagopal K., Eva K.W. Do clinical clerks provide candidates with adequate formative assessment during Objective Structured Clinical Examinations? // Adv. Health Sci. Educ. Theory
25. Brater DC, Daly WJ.Clinical pharmacology in the Middle Ages: Principles that presage the 21st century, Clinical Pharmacology & Therapeutics, 2000; 67 (5): 447-50.
26. Hwang S.Y., Kim M.J. A comparison of problem-based learning and lecture-based learning in an adult health nursing course // Nurse Educ. Today. — 2005. — Dec 15.м.

ISSN 3030-3907